

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a felülvizsgálati eljárásban csatolt meghatalmazással igazolt dr. Deák Tibor ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Kernács János ügyvéd által képviselt alperes ellen munkaviszony megszüntetése miatt a Székesfehérvári Munkaügyi Bíróságon 2.M.686/2004. szám alatt indított és a Fejér Megyei Bíróság Mf.20.203/2006/3. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán tárgyaláson kívül meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fejér Megyei Bíróság Mf.20.203/2006/3. számú jogerős ítéletét hatályon kívül helyezi és a Székesfehérvári Munkaügyi Bíróság 2.M.686/2004/21. számú ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 36.000 (harminchatezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak - felhívásra - 259.920 (kettőszázötvenkilencezer-kilencszázhusz) forint együttes másodfokú és felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s

A felperes módosított keresetében a munkáltatói rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítását, és időközbeni öregségi nyugdíjazására tekintettel visszahelyezése mellőzésével felmentési időre járó munkabére, a kollektív szerződés alapján 15 havi átlagkeresetnek megfelelő végkielégítés, és hat havi átlagkeresetnek megfelelő átalánytérítés megfizetését kérte.

A Székesfehérvári Munkaügyi Bíróság a 2.M.686/2004/21. számú ítéletével megállapította, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes munkaviszonyát, és az alperest 3.239.633 forint,

valamint perköltség megfizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan felperes keresetét elutasította.

Az ítéleti tényállás szerint a felperes 1975. szeptember 16-a óta állt munkaviszonyban az alperessel. Az alperes a felperes kérelmére 2002. szeptember 12-étől 2004. szeptember 11-éig 2 év fizetés nélküli szabadságot engedélyezett édesanyja otthoni ápolása céljából. A fizetés nélküli szabadság lejártát megelőzően a felperes 2004. szeptember 8-án kelt, a munkáltatói jogkör gyakorlója által szeptember 13-án átvett levelében bejelentette, hogy a fizetés nélküli szabadság lejártát követően sem tudja felvenni a munkáját, mert hirtelen meghalt az a személy, aki a munkába állását követően édesanyját ápolta volna. A munkáltatói jogkör gyakorlója szeptember 14-én kelt levelében arról tájékoztatta a felperest, hogy a továbbiakban nem áll módjában számára ismételten fizetés nélküli szabadságot adni, és felhívta a figyelmét, hogy a munkát vegye fel, szeptember 12-étől távolmaradását igazolja, és értetlenségét fejezte ki amiatt, hogy miért nem veszi igénybe az öregségi nyugdíjat, amire időközben jogosultságot szerzett. A felperes szeptember 21-én faxon küldött az alperesnek egy orvosi igazolást arról, hogy édesanyja orvosi kezelés alatt áll, és amint tud, személyesen viszi be az igazolást a munkáltatói jogkör gyakorlójának.

Ezt követően az alperes 2004. szeptember 22-én kelt rendkívüli felmondással 2004. szeptember 11. napjára visszamenően megszüntette a felperes munkaviszonyát. Az intézkedés indokául a felperes 2004. szeptember 12. óta igazolatlan hiányzását jelölte meg.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét azért találta alaposnak, mert a munkáltató nem adott lehetőséget az Mt. 96. § (2) bekezdése szerint felperesnek a védekezésre, annak ellenére, hogy szeptember 12-én már rendelkezésére állt a felperes távollétét igazoló levél és orvosi igazolás, amivel a felperes együttműködési kötelezettségének eleget tett, a postai kézbesítés késedelme nem róható felperes terhére. A bíróság szerint a felperes terhére minősített kötelezettségszegés nem állapítható meg.

Az elsőfokú ítélet ellen a felek fellebbezést jelentettek be. A Fejér Megyei Bíróság Mf.20.203/2006/3. számú ítéletével az elsőfokú ítélet fellebbezett részét részben megváltoztatta és a teljes keresetet elutasította.

Az ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelése alapján megállapított tényállásból helytelen jogi következtetésre jutott. Az alperes igazolta, hogy 2004. szeptember 14-én felhívta a felperest a munka felvételére, távolmaradása igazolására. Erre a felhívásra a felperes 2004. szeptember 21-én faxon az édesanyja egészségi állapotára vonatkozó igazolást

küldött. A felperes nem tett eleget együttműködési kötelezettségének, mivel az édesanyja ápolásával megbízni kívánt személy már 2004. július 7-én elhalálozott, ehhez képest a fizetés nélküli szabadság meghosszabbítása iránti kérelmet nem halaszthatta volna az utolsó napokra. Az alperes a fizetés nélküli szabadság további meghosszabbítását jogszerűen megtagadhatta. Az alperes intézkedése annyiban volt jogszabálysértő, hogy munkaviszony megszűnésének idejét visszamenőlegesen jelölte meg, ez azonban a felmondás egészét nem teszi jogellenessé. Az alperes is elismerte, hogy a rendkívüli felmondás folytán a felperes munkaviszonya 2004. szeptember 22-ével szűnt meg, ennek megfelelően köteles az alperes a munkaviszony megszüntetésére vonatkozó iratokat kijavítani. Minthogy a felperes munkát nem végzett 2004. szeptember 12. és 22. között, ezért munkabérre nem jogosult.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a keresetének helyt adó határozat hozatalát kérte. Jogszabálysértőnek tartotta, hogy a bíróság az Mt. 96. § (1) bekezdés a) pontja alapján megállapította a rendkívüli felmondás jogszerűségét. A rendkívüli felmondás szerint az alperes az Mt. 96. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel szüntethette meg a munkaviszonyát, a munkaviszonya fenntartását lehetetlenné tevő magatartást nem tanúsított. Arra is hivatkozott, hogy alperes megsértette az Mt. 96. § (2) bekezdésében foglaltakat, mert a rendkívüli felmondás közlése előtt nem adott lehetőséget a számára a tervezett intézkedés indokainak megismerésére és a vele szemben felhozott kifogások elleni védekezésre. Az alperes szeptember 14-én kelt levele ugyan tartalmazott figyelmeztetést, azonban ennek kézhezvételét követően elküldte az édesanyjára vonatkozó orvosi igazolást, bízva a munkáltató pozitív döntésében. Anyagi helyzete nem tette lehetővé a gyors megoldást édesanyja ápolása érdekében. Mivel szeptember 8-ai levelében közölte a munkába állása akadályát, eleget tett együttműködési kötelezettségének.

Az alperes ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte annak helyes ténybeli és jogi indokaira hivatkozással.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

A felmondásban az alperes az Mt. 96. § (1) bekezdés b) pontját húzta alá intézkedése alapjául szolgáló jogszabályként, az indokolás azonban arra hivatkozott, hogy a felperes 2004. szeptember 12-étől a munkahelyéről igazolatlanul hiányzott, tehát felperes kötelezettségére alapította döntését, így azt az 96. § (1) bekezdés a) pontja alapján kellett elbírálni.

Az irányadó tényállás szerint a felperes az engedélyezett fizetés nélküli szabadsága lejártát követően 2004. szeptember 12-étől az alperesnél munkavégzésre nem jelent meg. Ez a magatartása az Mt. 103. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző kötelezettségszegés volt.

A felperes vétkességének megítélésénél azonban figyelembe kell venni az eset összes körülményét, különösen a következőket. A felperes a fizetés nélküli szabadsága lejártá előtt (2004. szeptember 8-án) az alperestől kérte a szabadság meghosszabbítását, mert beteg édesanyja ápolását nem tudta másképpen megoldani. Az alperes a 2004. szeptember 14-én kelt válaszlevelében a felperes kérését azzal az indokolással utasította el, hogy nincs erkölcsi alapja a kérelem támogatására, mivel érthetetlen miért nem veszi igénybe az öregségi nyugdíjat, „ezzel a lehetőséggel jelenleg is élhet és fel is ajánlom”. Egyidejűleg kérte a távolmaradás igazolását. A felperes 2004. szeptember 21-én kelt levelében az édesanyja állapotára vonatkozó orvosi igazolást küldött és azt jelezte, hogy amint tudja személyesen visz igazolást. Az alperes felperes előbbi válaszában bevárása nélkül, 2004. szeptember 22-én rendkívüli felmondással élt.

Az előbbiek alapján arra lehet következtetni, hogy a felperes a további szabadság engedélyezése iránti kérelme alapján remélhette annak esetleges meghosszabbítását, mivel az eredeti indok változatlanul fennállt, majd az elutasító válasz után erre vonatkozó igazolást küldött. Az alperesnek viszont kötelessége lett volna először a felperes részére - a másodfokú bíróság ítéletében jelzett, 2 hónapra járó (5 munkanap) - még ki nem adott rendes szabadság kiadása (Mt. 134. § (3) bekezdés b) pont). Másrészt az alperes válaszából - és perbeli beadványából, nyilatkozataiból (3. sorsz. beadvány 1. oldal utolsó bekezdés, 15. sorsz. jkv. 3. old. utolsó bekezdés, fellebbezés 1. oldal 3. bekezdés) - az tűnik ki, hogy a további fizetés nélküli szabadság megadását nem azért tagadta meg, mert a felperes munkavégzésére szükség volt, hanem amiatt, hogy felperes öregségi nyugdíjat vehetne igénybe. A felperes az öregségi nyugdíjkorhatárt - a 27 év 3 nap korkedvezményre jogosító szolgálati idő figyelembevételével - 2004. augusztus 28-án érte el (21/F/1. sorsz. alatt csatolt határozat).

A rendkívüli felmondás a munkavállaló olyan súlyos kötelezettségszegésére alapítható, amely a munkaviszony azonnali megszüntetését igényli. Az adott esetben az előbbieket összevetve nem állapítható meg a felperes terhére ilyen súlyos, minősített kötelezettségszegés (Mt. 96. § (1) bekezdés a) pont).

A másodfokú bíróság tévesen tulajdonított annak ügydöntő jelentőséget, hogy a felperes az együttműködési kötelezettsége súlyos megsértésével járt el. Ezt az összes körülmény figyelembevételével a per adatai nem támasztják alá. Ugyanakkor az

alperes részéről is elvárható lett volna, hogy a nála, illetve jogelődjénél 1975. szeptember 16. óta munkaviszonyban álló felperessel szemben a jóhiszemű eljárás követelményének figyelembevételével gyakorolja jogát.

A jogellenesség jogkövetkezményeként a munkaügyi bíróság 2 havi átalánytérítést állapított meg, így annak minimumra való csökkentését az alperes a fellebbezésében tévesen kérte. Az Mt. 100. § (7) bekezdése alapján felperest a felmentési időre járó átlagkereset ugyancsak a jogellenesség jogkövetkezményeként illeti meg, ezt a munkavégzés esetleges akadályoztatása nem érinti.

A munkaügyi bíróság a felperes keresetét csupán az átalánytérítés megítélt összegét meghaladóan igényelt mérték (6 havi) tekintetében utasította el. E döntése nem jogszabálysértő.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és a munkaügyi bíróság ítéletét helybenhagyta.

A Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a felperes felülvizsgálati eljárási költsége, valamint a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése alapján a másodfokú és felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére.

Budapest, 2007. szeptember 26.

Dr. Fekete Zsuzsanna s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Istvánné s.k. előadó bíró, Dr. Földényi Gyuláné s.k. bíró